

Megjelenik ez a lap hetenkint kétszer kedden és pénteken.

Á r a :

Egész évre . . . 6 ft. — kr.
Félévre . . . 3 ft. — kr.
Negyedévre . . . 1 ft. 50 kr.

Szerkesztői kiadói szállás:
Kenyeres Adolf ügyvédi
íródjaja, Nagypiaczon.

NEMZETI

Politikai, közgazdasági és társadalmi lap.

Hirdetési díj:

3 hasábos garmond sorért, vagy annak helyéért 4 kr. (1—10 sornyi hirdetés ára mindig 40 kr.) — Bélyegdíj minden íglatáskor 30 kr. — Nagyobb hirdetéseknek alku szerint. — Hirdetések fölvetetnek a szerkesztőségben és Römer és Kammer nyomdájában.

Brassó 1871 — Mártius 9-ike.

Csodálatos dolog, hogy az utokor nagyon sokszor kéntelen mosolyogni, azon a miért az elődök lelkesültek.

Az őskor népei az akkor esmert világ uralma felett ezivakodtak. A középkor keresztes és vallás háborukat folytatott; mind ezen törekvéseknek lehettek hasznos következményei is, ámbár a czél egyik esetben sem éretett el. A világ uralma feletti harcokban, mielőtt kivivatott volna, a leg-hatalmasabb nemzetek porba hullottak, némelyekről már csak a történet lapjai tesznek említést. A szentföld ma is az ugynevezett pogány birtokában van. A vallás-háboruknak annyi eredménye volt, hogy a népek száma apadt, de előnyt nem igen vivott egy is a másik felett.

A későbbi csatapaték a foradalmak kivételével, vezéreszmék nélkül folytak.

Ha visszatekint az ember a multra szomorító bámulat lepi meg, mennyi vérontatott cseve bece semmiségért, legtöbbnyire nagyravágyó egyesek czéljai létesülésért, más esetekben meg sem lehetne határozni, hogy miért.

Egyedül a foradalmakon, a nagy szabadság harcokon lel az ész nyugpontokat, ezeken örökgazságot, a lélek és test szabadságáért, omlott a vér.

Nézzük az ujkort az o Európában. A nagy és erős népek a nemzeti politikával, és a nemzetiségek egymás feletti túlyomosságával emésztik magukat, a kisebb népecskék pedig mint majmok utánmozzák.

Kikért tartatik fenn a nemzetiségi kérdés, egyedül csak is egyes nagyra vágyó emberek érdekében. Maga ezen pokoli kérdés feltalálója is az volt.

Mi eredményeket tudnak a nemzeti-ségi surlodások felmutatni. Azt hinné az ember ezen kérdés szellemi haladást idéz elő, korántsem, a miolta ezen szerencsétlen kérdés uralkodóvá vált, a művelődés aluszik. Ezen időszak alatt mi a haladás, az hogy van gyutípuska és mitrailleuse.

Az olasz nép kevés vérontással egyesült. Meg van-e elégedve? de hogy! még szinleg sincsen, kormányja folytonosan forradalmok elfojtásával kinlodik! Valódi szabadelvü férfiai kéntelenek hallgatni, vagy hazájukat kerülni, pedig az olasz népnek vágyai páratlan gyorsasággal telyesültek, egyik aranyalma a másikután ugyszolva álmában potyant a markába.

A nagynémetegység létrejvetélének nem sok lijjja, és mi az eredménye ezen nagy nemzet törekvéseinek, első tette az, hogy egy dicső, a szabadság nagy eszméjéért küzdő nemzetet letiport, második, hogy Wilmos császár lett, a saját hallottai, benái, árvái és özvegyei maradnak ráadásnak, végül saját szabadsága születés napját most már maga sem tudja mikor jövend el. A ki a nagy ágyukat csináltatta, az tud apró lánczocskákat is teremteni. Jakobi, Bebel és Liebknecht talán még most is a hüvesen ülnek. De azért szép nota az a Wacht am Rhein. Most meglehet mámorában nagy része a nemzetnek jól érzi magát, hiszen szegények sok sanyaruság után maskeradet

csináltak Parison át, hej de milyen lesz az a Katzenjammer, és utánna a kijoza-nodás.

Ha az ember tovább füzi a dolgot mi minden lehet még. Valosulhat a Pauslavok eszméje, és mi lenne ebből. A muszka feltalná a szomszédjában levő apróbb nemzeteket, de valjon megálna e itt, bajosan ez csak meghozná étvágyát.

Nem elég az olaszegység, az olasz nép csak egy töredéke a nagy latin népfajnak, ennek is egészen egyesülni kell.

A mikor mind ez megtörtént, lesz Európában egy nagy German, egy nagy Szlav és egy nagy Latin nép. Ekkor osztán következik három a táncz, mert egy csárdában még két dudás sem fér meg, hát még három. Ha a sors következetes akar lenni, a három addig kell hogy egymással harcoljon, a mig egyik a más kettő nyakára ül.

Mikor mind ez megtörtént, azt kellene hinni, az egyedül uralkodó nép boldog lesz; koránt sem, még annak lesz a rabiga igazán a nyakába, mig végre a nemzetiségi eszeveszettséggel egyszerre lerázza magáról. —

Mennyivel boldogabb az új világ nálunknál, s milyen sajnálattal kell, hogy tekintsen erre az agyafurt kis Európára.

Krözust Szolon neve az őskorban megmenté a máglyáni haláltól. Europa szegény népei valyon benneteket ki ment meg az örültek házából.

TÁRCSA.

Történeti, földrajzi és statistikai jegyzetek a Barcaságról.

A magyar birodalom Királyhágón inneni részének egyik legérdekesebb és legnevezetesebb vidéke a Barcazfölde vagyis a Barcaság, mely Brassó városa és vidékének területét foglalja magában.

Kies és regényes fekvése, határszéli hegyei, szorosai, történeti várai és romjai, kastélyai, templomkerítései, csinosan épült és rendezett községei, különböző ajkú lakosai, ezeknek egymáshoz viszonyra és állapota, különböző szokásai, intézményei, köz- és nyilvános intézetei, épületei, egyletei, templomai, iskolái, ipara és kereskedése a százok hajdani privilegiumai, középkori ezchális intézményei és szokásai, — mint oly figyelemre méltó jelenségek gyanánt tűnnek fel, nemcsak a díltans vizsgáló vagy szemlélő, hanem a műbarát előtt is, hogy ezek egyen-egyen tárgyalva nem kis mértékben fognak érdekelni tudvágyát.

Azonban nekünk ez alkalommal nem lévén célunk sem időnk mind ezen jelenségekkel tüzetesen foglalkozni, csupán némi jegyzeteket közlendünk a Barcazfölde történeti, földrajzi és statistikai viszonyairól.

A Barcaság egyike hazánk azon vidékének, melyet a II. Geyza magyar király telepített bé szászokkal s mely régebbi hazai törvényeink kifejezése szerint az ugy nevezett „fundus regius-nak“ vagy „királyföldnek“ egyik jelentékeny kiegészítő részét képezi.

A Barcazfölde a magyar birodalom legvégső délkeleti szélén terül el. Fekvésénél fogva négy szomszéd törvényhatósággal határos; észak-kelet felől Háromszék és Felső Fehérmegyével, nyugat felől Kőhalomszékkel, délnyugaton Fogarasvidékével és

délkelet felől a végső Kárpátok magas hegyei sűrű lánczozatával, mely közte és a szomszédos Oláhok között hatalmas természeti határfalat képez.

Ha az útas először pillantja meg ezen óriási hegyecsoportozatot magas bérczei és rengeteg erdeivel, önkénytelenül is Helvetia vagy Itáliának bérczes alakjai jutnak eszébe, mert valóban, az österemtés-néh ilyen szerü alkotmányait, a föld ilyen szerü kidomborulásait másutt igen, de hazánk területén nem sok helyen találhatni fel. Büszke is ám erre a hegyvidék lakója, de hát még mily meglegedetten éli világát a télen-nyáron itt legelésző mokány csobán és pakulár. Szegény korán elhunyt ifju költönk, Zajzoni, Rab István is, ki szintén e hegyvidéknek vala szülőltje, bizonyára ezen felséges látványképtől vala áthatva, midőn „Kordalainak“ egyikében így kiált fel:

Hol óriási bérczek ormain

A hős király, a szabad sas lakik,

Hol a gulyáknak szilaj serginél

A pástyor kürtje szertehangozik:

Ott van hazám, szép Erdélyország, ott

Rám a legelső sugár ragyogott!

A határszéli Kárpátok legmagasabb csúcsai az „Iskolahegy“ (Schulergebürge), a „Királykő“ (Königstein) és a „Bucecs“.

Az „Iskolahegy“ magassága 5600 láb, melynek teteje szép térségbe megy át, hol patakok kigyóznak és zöld rétegekben juhok, lóvak és szarvas marhák csordái legelnek. Növényzete oly gazdag és változatos, hogy nemcsak Brassó gyógyszerárát látja el tulbóven, hanem még a további helyekre is tekintélyes mennyiséget juttat.

A mi a „Királykő-t“ illeti, ez szinte 7000 lábnyi magasságra emelkedik a Barcaság délnyugati irányában Új Tohán és Zernest mögött s telyesen uralni látszik azon alatta elterülő síkságot, hol 1690-ben augusztus 21-én a számüzetéséből visszatért nagy szabadság hősünk, gróf Tököli Imre, vitéz kuruczai, török- és tatár segély sergeivel oly fényes győzelmet aratott az erdélyi hadakkal egyesült német (labancz) sereg felett. E harc

sikere annál bizonyosabb lehetett, mert oly hadsereg, mely ily eszméktől van lelkesülve:

Föl, föl az eltiprott szabadságért fajunk!

Kemény „kurucz, csatára!

Apáink szabab hont hagytak ránk: azt hagyunk

Mi is az unokákra!

Magyar lenni — szabad lenni:

Egyet téssen ez;

Ki szolgává akar tenni:

Szolgánk maga lesz!

— rendesen mindig győzelemre vezető zászlóját. E csatában veszté életét „Teleki Mihály“ is, mint Erdély főtábornoka, kit másnap csak nagy nehezen lehetett feltalálni a véráztatta síkon; hulláját Tököli egy pár nappal később megküldé Telekinének Görénybe. A német tábornokok közül „Nordkerner“ a csatateren esett el, „Doria“ és „Heussler“ pedig tatárkézbe kerültek, kiket Tököli magához váltott.

A Királykő tetején a járás szerfelett nehéznélhol eppen veszélyes, mivel felsőbb oldalai, kopasz csúcsai magas és meredek sziklafalakból alakultak; alsóbb része erdővel van benöve, hól régebben híres öz, szarvas és zerge vadászatok tartattak, most azonban, miután nemés vadjai részint kipusztítottak, részint pedig a szomszédos fogarasi havasokra huzódtak, csak igen ritkán lehet egy-egy zergére vagy özre találni. A körülötte lévő erdőségekben medve és vaddisznó már bővebben találhatik. Sziklaforrásai és csörgedező patakei számosak.

A harmadik és legmagasabb csúcsa a délkeleti Kárpátoknak a „Bucecs“, mely 8000 láb magasságra emelkedik a tenger felszine felett, s melynek teteje az év nagy részén át hótól fejrlik. Gyakran megtörténik, hogy midőn alatta a haragos felhők villámokat szornak és sűrű csatornákat megeresztek, fenn a tetőn a legszebb napfény sugárzik szét a felhőtlen kék égboltról. A feljuthatás nagyon fárasztó és hosszadalmas; legmagasabb ormaira csak létrák, kötelek vagy rudak segélyével juthatni fel. Azon megható látványkép, melyet ezen ormok tiszta időben nyujtanak, egész elfogulttá teszik a lelket. Lábunk

A magyar képviselőház

Márczius 3-án befejeztetett a közlekedési miniszterium költségvetésének általános és megismertetett részletes tárgyalása. Az általános vitát jellemezte az, hogy majd minden szónok a maga tyukszeméről beszélt s így voltaképpen az is egy neme volt a részletes tárgyalásnak. Megfordult benne a szerb vasut külön, aztán a Dunafejedelemsegeket Magyarországga összekötő pályák; megfordult az erdélyi vasut, mely Kemény Gábor gróf szerint sem nem az ipar, sem nem a forgalom, sőt egyáltalán nem is az ország, hanem magánosok érdekében épült. Megfordult továbbá a Dráva, a Száva és a zákány-zágrábi vasut — in specie; megfordult az egri vonal és a temesvári vonal s kis hja, hogy a „Bruttyán“ is bele nem került. In generali volt némi szó a vízépítésről és a kamatbiztosítás káiról. Az egész közlekedési politikát kevesen tették tanulmány tárgyává, mit onnan magyarázunk, hogy kiválóan a közlekedési ügy az, mely képviselőink nagy részét választóinak szempontjából érdekli. Ezek szerint a miniszter ur és államtitkára sem találtak alkalmat nagyobb szabású előadásokra. Gorove különben előnyösen kitünik az által, hogy a fölösleget abban is kerüli, a mi legoicsóbb: a szóban, s így csak arra szorított, hogy az egyes tisztelt szónokokat aggodalmaik iránt megnyugtassa.

A részletes vitában elintézték a ház három czimet, u. m. a központi igazgatást, melyhez rovat gyanánt csatoltatott a második czim a topográfiai hivatalokról; továbbá a vasutbiztosítási számvevőség és kormánybiztoságok czimét; s megkezdte az utfontartás czimének első rovatát, mely így hangzik:

Határozati javaslat: A közmunka és közlekedési miniszter utasítatik, hogy az államutak hálózatára és kezelésére, valamint a közmunka szabályozására vonatkozó törvényjavaslatot még ez év folytán terjessze a ház elé.

V i d é k.

S.-Szt.-György márczius 3. 1871.

Hogy a kis erdélynek nagy szive van, azt mindenki tudja, s ebben annyival nagyobb az elismerés és tiszteletre méltó, mivel a nagy szív jó is.

Hogy a havasokban gazdag erdély keblében a hazaszeretnek nemes lángja él, azt ma, úgy mint ez előtt tettek igazolják, és hogy a szabadságot jobban szerette mint magát, mutatja az, hogy nem csak hős, vitéz, hanem önfeláldozó is lett, és ha győzelmet nem is, de dicsőséget mindig szerzett.

Ez az erdély melynek keble úgy fáj a súlyos szenvedés alatt, s szive úgy dobogott a féltett jövő reményéért, az alkotmányos élet törvényes lélekkelévélel újja lett; kötözte a szív és az élet sebeit, mindenütt fejlődés és haladás szellemi és anyagi téren, együtt s egyszerre közeledett a jólét és boldogság s így lett egyszerre, nagy, okos és nemes, mert a jelenben munkált a jövőre gondolt és a multról meg emlékezett.

A multról megemlékezni egyes embernek és nemzetnek, legkedvesebb és legtanuságosabb foglalkozása, így történt Háromszékkel is, hogy a 68-iki politikai átalakulás szárnyára kelté a szabadságért küzdött s elhalt hősök emlékeztét s a nemes szív nemes tetteire buzdítá erdélyt, hogy lenne békében a kegyelet által oly nagy, mint a harcban vitézsége

alatt egy óriási erdőség, itt-ott szédítő mélységek, kiálló kopasz szirtek, néhol kies völgyek, vonzó legelő csörgő patakokkal, amott meg egy csoport százados fenyő kiszakasztva, törzsei egymásra dülve; tovább alant messzire, hazánk több rónái, vidékei; délfelé pedig Oláhonnak pusztái térei, néhány falvai, monestirái (zárdai) és városai láthatók. Az ember nem is hinné, hogy ez óriási hegy rengeteg erdeiben, a vadak tanyái közepette, emberi nyomokra lehetne találni. Pedig úgy van; itt nemcsak emberi nyomok, de emberi lakók is vannak. Távól a világ zajától, távol az emberektől, a hegy sziklaüregében, barlangjában, egy görög nem egyesült hitű kápolna és néhány faház áll, hol mintegy 10—12 oláhoni remete (kaluger) éli világát, kik gomba, vadgyümölcs, malé, savó s kecsketéjjel tengetik nyomorult életüket.

Valóban, az embernek megcsik a lelke az ilyen fajta vértanukon, kik magukat önkényt kiszakasztva a társadalom és polgárisultság életadó kebeléből, ily balgatag és vakhitű fogadalom által vélik kiérdemelné az örök isteni lény atyai kegyelmét és szeretetét, hogy lelküknek megnyugvást szerezhessenek. De hagyjuk őket az ők meggyőződésükben, legyen kinek-kinek a maga hite szerint, hisz úgy sem minden „Diogenes“ az, ki a mai világban hordokban vagy isten tudja miben lakik.

A Bucsecs két főcsuca között, melyek egyike hazánkban, másika Oláhhonban esik, van egy kö-

által; azért elhatározta Háromszék, hogy a területén elvérzett honvédek emlékére oszlopot emel.

Bár mennyire legyen igaza a lesulytott hős szív verését melegen festő költőnek, midőn így szolt:

Mint vittanak, mint estek el,
Szabadság harcain
Beszéli a vándor rege
Utódok ajkain,

mind a mellett az élő és nemesen érző szív, nem csak a fül és léleknek akar táplálékot adni, hanem a szemnek és szívnek is, haddlássa a vándor, vagy honfi barát vagy ellen, hogy az a nép és nemzet, a mely csudásan tud küzdeni a szabadságért, bámulatosan tiszteli az érdemet és hiven emlékszik a multról.

Oh, tudom én, hogy van nekünk a szívünkben is emlék, és lesz is még egy magyar él, az apa elbeszéli fiának a mult idők nagy küzdelmét, s örökségül hadja át a haza és szabadság szeretetet s így száll firól fira, a mint már csak nem ezer éven át szállott és hiszük, hogy ez örökre tart.

68-ban a mikor elhatározta Háromszék a „Honvédelemk“ felállítását, egy bizotmány alakult, elnöke lett, — s mais az — ms. Vajna Tamás, Magyar és Erdélyországból több adakozások történtek s bál is rendeztetett, minden évben, kisebb nagyobb jövedelemmel; így történt most is, hogy a szobor bizotmány elnöke, felkérte m. s. Horváth László urat, a bál rendezésére, Sz. Györgyön ez már az idén harmadik nyilvános bál volt, sorszerint az utolsó, de a legszebb.

A bál februárius 18-án tartatott, s a bálterem a lehető legnagyobb gondnal és csinált volt berendezve, a terem felső végén ez örök igazságu sorok:

Csatájok a védelmezett,
Népjog csatája volt,

három színű betűkkel írva fénylettek, allattok egy sor hüvelyezett kard, mintha mindenik mondta volna: az én idöm emberei oldalokon tartottak; a terem tükrökkel, virágokkal és a díszítésre mindennemű szükségletekkel gazdagon elvolt látva, és ügyesen rendezve. Jelen volt a Háromszék színe virága, mind a két nemből.

A honvédbálban voltak igazi honvédek is, valóban szép volt látni, a katonai magyar alakokat, magyar színnel, magyar szívvvel, hiába a világ így jár; egyszer táncolunk, máskor csatázunk, s mégis honvédek vagyunk, mind honvéd az:

Ki szóval küzd tanácsok asztalánál,
Ki tollal harcol s eszmét fejteget,
Ki pénzrel áldoz, vagy munkában fárad,
S a ki imával vivja az eget,

de majd el is feledtem, hogy a bátról írok, e bálnak sok, szép és bájos nővirága volt, úgy hogy a honvéd tiszturak, könnyen szívsebet kaphataak; a bál vidor kedély és fokoként növekedő kedvvel kivilágos ki virattik tartott. A mi a jövedelmet illeti, az a nagy közönség dacára is csekély, mert temérdek kiadás kellett, a fényes s izlésteljes be, — rendezés és felkészítéshez s ezzel a derék rendező elérte azt, hogy a honvédbál tekintélye és hire fenn áll, s a közönséget jövőre is biztosítja.

Az összes bevétel 423 frt. 80 kr. és 5 darab arany volt; a kiadás 390 frt. 61 kr. jövedelem maradt 33 frt. 11 kr.

Felül fizettek:

Gr. Nemes János 3 arany.
Gr. Kálnoki Denes 1 „
Kállai Alajos 1 „
Gr. Kálnoki Imre 4 forint.

zepszerű tó is, melyet a nép tengerszemnek nevez és feneketlennek tart, mint szokása szerint minden ilyenszerű hegyi víztömről.

E hegyet az erdélyi katolikusok egykori fejedhetlen püspöke, jelenlegi kalocsai érsek „Hajnal Lajos“ egyik brassói körútja alkalmával többed magával felkereste és mint ismert szenvedélyes botanikus itt egy pár óra hosszat fűvészkedett.

Egyáltalán a barczaföldi Kárpátok regényes hegyeit, erdeit, kisebb völgyeit nagyon szokták látogatni. Különösen a brassói szász fiatalok minden évben nehányszor kisebb-nagyobb társaságokban kikirándul és vigan mulatva dal vagy zene mellett sok kedélyes órát tölt el. Valahányszor ilyen kirándulásokban részt vettünk, mindig azt tapasztaltuk, hogy legkedvesebb dalaik egyike, melyet ilyen alkalmakkal énekelni szoktak, a

„Siebenbürgen, Land des Segens,
Land der Fülle und der Kraft,“

ezimű dal, melynek hallatára a szász ember egészen elérzékenyül. A mi például a magyarnak a „szozat“, körülbelül ugyanaz a szász atyafinak az idéztem dal, mert neki ilyenkor önkénytelenül is eszébe jutnak azon „régí jó idők“, a mikor még kulcsos városaikban a pergament privilegiumok és statutumok oly hatalmas szerepet játszottak.

(Folytatása következik.)

Gr. Mikes Benedek 10 „
Gr. Pálfi Lipót 10 „
Székely Gergely 5 „
Haurich József 4 „
Hinléder Quidó 3 „
D. Manó 2 „

A felül fizetett összeg tehát, 5 arany és 38 forint, az az több mint a megmaradt tiszta jövedelem; gazdálkodási szempontból nem lenne káros jövőre úgy jární el, hogy a felül fizetést külön kezelnék, és azt még azon esetreis, ha a jövedelem a költséget nem fedezné, bent maradna; mert különben is alig akadna a felül fizetők közt olyan, a ki a bál költségei fedezésére fizetne felül, s egyszersemind az is ellene érve, hogy a díszítés vagy más kiadási, költségeket kissé korlátoznák, ohajtandó lenne, hogy a szobor bizotmány vagy elnöke az összespénz állásról nyilvános számadás vagy jelentést mutatva fel — a mint szokás — különben a mint hallom ez már készülőben is van, de szerintem már nem készülni, hanem tenni kell.

B. J.

Egy 1863-iki lengyel szabadságharcos levele.

Ime becses olvasóink elé tárjuk egy eredetiben előttünk fekvő levél fordítását, mely leghivebben, eseteli a muszkáknak az 1863. évben a lengyelek irányában követett barbár bánásmódját, és egyúttal tanúságul szolgálhatna a következő sorok mit képes egy hazájáért és nemzete szabadságáért lángoló ferfi tenni, tűrni és szenvedni, — a levél nem volt a nyilvánosság elé szánva.

Miejsce 1167 Dec. 21.

Igen becsült barátom!

Képtelen vagyok érzelmeimnek szavakat kölcsönözni azon öröm kifejezésére, melyet ön nem várt levele bennem ébresztett. — Az igaz érzelmem legjobb jelét rögtöni feleletem adta volna, de okvetetlen viszonzni ohajtán becses fényképét ez ideig kellett feleletemet halasztani.

Kegyed 1859—1867ig telt pálya futása igen érdekelt és örvendek, hogy mint nős és családapa mondhatni célját betöltötte. — Az én és enyéim pályája sokkal zavartabb miért s képtelen vagyok önt részletesebben tudósítani, is csak azt akarom röviden leírni mit hazám gyászfátyola se képes fájdalomtól sorvadozó lelkem elől védkép eltakarni.

Ön kedves barátom most alkotmányos hazában alkotmányos király alatt él, mi lengyelek letiporva szétszaggatva tengődünk.

1863 február elején az első felkelési mozgalmak hire futamodván, elhadytam (Sanok) városi pénztár-ellenőri állomásomat, Moritz bátyám koroda igazgatói állomását (ugyan Sanokban), Zsigmond öcsém pedig a rzeszowi gymnasiumot és mindháman Ojcowba a lengyel táborba siettünk.

Leon öcsém ugyan azon időben szökött meg az osztrák 10. sor ezredből és állott a lengyel harcászok zászlója alá.

Mínthogy drága szüleink négy fiok egyszerre való elvesztését alig tűrhették, eljöttek a táborba, s szavaik nálunk fogamat nélkül maradván, kieszközölték hogy 14 éves öcsénk Zsigmond ifju kora miatt hivatalból elküldetett, — én és Moritz Ojcowban maradtunk, honnan Miechowba mentünk és az itt történt véres csatában részt vettünk.

En a zuavoknál voltam, Möriz a vadászoknál, a csata kimenetele szerencsétlen volt és mi azon kevés számuk közé tartoztunk, kik megmenekedhetünk; — zászlótartónk mellett esett el s alig voltam képes a haldokló kezéből kiragadott zászlót megmenteni.

Szét veretve más csapatokat kerestünk fel; Moricz Jezioranskihoz érvén, Kozaniecki őrnagy segéde lett, a miechowí csatában két lövés által volt sebesülve, melyek egyike jobb czombját furta körösztü, a másik pedig balkeze kisujját zúzta porrá, — az újja levágatott, czombja pedig szerencsésen gyógyult rövid idő alatt. — En Langiewiczet kerestem fel és Rochebrun alatt újból zuavnak csaptam fel, több diadalmas csatában vettem részt minden sérelem nélkül, míg 1863 március 18-áni győzelem koszorúta csatában Grochowiska mellett egy gránát jobb karomat elszakasztotta és pedig oly közel a felső forgóhoz, hogy az amputatio lehetetlen volt, s karomat a vállforgóból ki kellett választani.

A műtét veszélyes és fájdalmas volt, — de még inkább fáj nekem, hogy tétlen kelle hevernem, midőn a szabadságharcz javában folyt; — 5 hónapig feküdtem betegen Tarnowban hová jó anyám és Luisa nővérem is eljöttek s több hölgygel egyetemben sebesülteket ápoltak. — Alig várhattam fellábadásomat, hogy a harcban ismét részt vehessek.

Midőn tehát kissé erőre kaptam 1863. október havában Komorowski vezérnél jelentkeztem és mint tiszt alkalmaztatván ezen csapattal Wollhyniába mentem, persze csak fél kézzel és csak azt sajnáltam, hogy jobb kezem nem nőtt ki újból mint az elszakasztott ránkolló.

Wolhyniából a túlnyomó muszka erő elől hátrálni kénytelenítettünk és nagy része osztályunknak osztrák területre kerülve fogságba jutott. — Ekkor életveszély közt szöktem meg a fogdából. — Lembergben megérkezvén, egy pár napi nyugvás után néhány társal ismét a Lengyel királyságba akartam menni, azonban elfogattam s rövid ideig tartó fogság után a haditörvényszék által 6 havi börtönre ítéltettem. — Büntetésem ideje elteltével a felkelés is végét érte. — Most meggondoltam mit tevő legyek s elhatározva Dublanzba mentem hol 3 évig a földmívelési tanfolyamot halgattam s hal kézzel írni tanultam, — ön képzelheti mily furcsán esett nekem annyi évig elteltével ismét diákká lennem? — Miután abszolváltam f. é. július havában Trzeciecki úrnál itt Miejsceben mint uradalmi biztos vagyok alkalmazva, és sorsom anyagilag kielégítő, de lelkileg le vagyok hangolva, mondhatom semmi még az élet sem érdekel, s nem ritkán búskomorság ér utól. — Örömet nekem semmi sem okoz.

Móricz haza kerülvén Krakkóban egy hirlap szerkesztőségénél foglalkozott, azonban egy ház-mozgás alkalmával compromittáltatván elfogatott, de ügyesen megszökvén, Gallicziát elhagyni kénytelenített, — Moldvába ment hol 1864 óta sokat szenvedett míg távirtdai tisztviselővé lehetett. — Most Plojestiban van, talán nem távol önhez, de nevét megváltoztatva most S. Nikulajnak hívják, igen óhajtanók ötöt láthatni.

Leon, ki mint megirtam, az osztrák hadsereget elhagyta, Rembailo ezredes és csapat vezér segéde lett, 8 hónapig volt a táborban és oly vitézül viselte magát, hogy öt mindenki a spártai névvel tisztelte meg, míg az Ilza melletti csatába mellbe lövetett. — Talán még megélt volna, de a muszka barbarok öt ruháitól megfosztván keményen megkancsukázták. — Képtelen lévén eledelt magához venni, öcsém 8 nap múlva éhen halt meg. — Szüleink Luisa és Zofia nővéreim mit állottak ki, feleslegesnek tartom leírni, ön kedves barátom ki őket ismeri, képzelheti.

Isten önnel s a népek istene oltalmazza ön minden lengyel által tisztelt nemzetét hasonló catastropháktól mint milyenek minket értek.

Önt barátilag ölelve

K...y Fülöpp.

Külföld. Levél Schweizből.

Ma még, Schweiznak akármelyik — nagyobb vagy kisebb városában teszünk egy rövid sétát, mindenik szomorú látványt nyújt: kebelébe fogadott francziái által. Jelenben 84.000 embernek asyluma Schweiz. Ezek közül — a részvét nemes érzetével, tegyük egy futó pillantást a Badenben levő 800-ról. Febr. 7-ike volt a gyásznap, mely minden érző kebelben egy kitörülhetlen képet hagyott; e napon érkezett meg Bourbaki seregéből, nevezett városba rendelt 800. Előre tudva megérkezésük idejét, sietett boldog és boldogtalan egyaránt, a pályaudvarhoz. Nemsoká megérkeztek a várva-várt vendégek, és ime a kíváncsiságtól addig élénk publikum, mennyire megváltozott: néma lett mint a sir, csak egy-egy sebesültnek szivetrázó jaja rázá meg az egyhanguságot.

Míg a nagyobb rész az örömmel némi szinezetével lépett ki a vagonból — látva azt, hogy tártkarokkal fogadtatik: addig a másik részt, sebesülteket, bénákat, mint megannyi élettelen tömegeket szedték le a vonatról. Lehetetlen volt, hogy fel ne jajduljon a kebel, és jobb része gyászt ne öltson e látványra. Csaknem egynegyede csupaszlábbal, s pedig az oláhfalvi székely talaborjához hasonló fapapucsos állott elő, és ment volna enyhet keresni ha tudott volna; téli köpeny — a közlegénységet érte, — vagy egyéb tűrhető katonai ruha, csak a ritkaságok közé tartozott. Csattogó hidegben a katonai ruházat ily néméhez képzelje hozzá t. olvasom — ha csakugyan kedve van hozzá — azokat a sebeket a melyek a tartós hideg miatt akárhányat kivetkötettek emberi alakjából.

Mintha mindenik, egy nemzet átkát hordta volna szívében oly levert volt e tömeg, holott nem egy nemzet átkát hanem népek millióinak nemes részvétét bírják és hordják homlokukon a diésőség örökzöld koszoruját. Ezt látva: mintha a jótékony-ságnak szelleme lepte volna meg a badenieket, versenyeztek egymással a segélyezésben. E verseny azonban nemes volt: igyekezett adományát mindenki úgy adni, hogyne látszassék az alamizsnának, tudva azt; hogy az megsérti a nemes ügyefogyottat, ki koldusnak érzi magát ily módon tartatni. Megmutatták, hogy a valódi szeretet a könnyörülő Samaritánusként cselekszik, segít a hol kell, s a mint lehet, és hallgat.

Igy, a külső nyomort a lehető rövid időn enyhítették, — de mindamelltt, annyi maradt még kívánni való, hogy némelyeknek évek — másoknak ez a hosszú — s ha úgy tetszik rövid élet se képes

enyhet adni, — Sokra van még szükségök, és pedig nagyon sokra: de fájdalom! az a nemes részvét, mely nevezett város lakóitól elébb nyilatkozott, kezdett lankadni. Erre pedig okot, nem mások, mint épen a francziák szolgáltatnak. Igen, mert a pártfelekezesség, a kasztrendszer ez önző érdekek harca, e nemzetek átka és veszedelme uralg közöttük; és jó nagy mértékben.

A tiszték, — kik itt csaknem annyian vannak mint a közlegénynek — rövid idő óta, — ök tudják honnan, de bőven el vannak látva pénzzel. Nagyobb része katonai ruháját levette — mintha szegyenlené azt hordani — polgári öltönyt készített, és azt hord a luxus lehető nagy nemével. Hogy pénzők bőven van, egyfelől bizonyítja ez, a Svajzban szokatlan fényűzés, másfelől a pazarlásnak ama neme, melyet hasokra áldoznak p. o. nem számítva azt, hogy a sör-meg borházak mindig telve vannak tölük, ott vannak a conditoreiak: itt természetesen pazarolják a pénzt oly tárgyakért: miktől — bármennyire megszokott legyen is rendes körülményeik között, ily helyzetben, nők is visszatartatnák magukat. Így a tiszték!

Hát a szegény közlegények? Megkapják ugyan a jó badeniektől mindennapi élelmüket, és azután dudolhatnak, akár jó kedvükben, akár fájdalomban; de kérdehetné t. olvasó: és mi kell ennél több neki? Hjah! de hogy nem kell! hisz öt nemesak a jelen aggasztja, hanem a jövő is mint rémkép egy áll előtte. És ily helyzetben nem enyhet adó-e egy vizsgáló — egy bátorító szó saját felsőbbjétől. De fájdalom, ilyet ő nem nyer; tisztjeit csak annyiban ismeri, hogy szalutálnia kell neki, másképp semmi viszony közöttük. Lenézik a tiszték alsóbbjait, azoknak nyomoráról mitse tudnak, egymással semmi érintkezésben nincsenek, mintha nemzeti büszke önzetükben szegyenlenék, hogy azok az elhagyott ügyefogyottak is magukat francziáknak vallják.

Ily viszonyt látva, — az a nép mely a szabadságnak él, az a nép melynél a főparancsnok egyenlő e téren az utolsó gemeinerrel: mert mindennek a maga hivatását teljesíti, az a nép melynek szabad szelleme a kasztrendszernek foszlányos czimzalagait letépte — nem fakadhat-e némi elégtelenségre?

Különben egy kis ellenszenv a francziák részéről szembe a schweizciakkal tán lehetséges, mert gyakran tesznek ilyenmü kérdést. Mért nem tanították — ha ti szabad nép vagytok, Napoleont is hasonló szabadságra, midőn Thurgau kantonban levő arenabergi kastélyban és itt Badenban töltötte ifjúságának szebb részét. Még kétkednek abba is hogy Saalenstein — községnek Szévéstén Thurgau K.-ban lakói olyanok volnának mint a többi svajzeiak: miután Napoleon az ő régi jó időiben, nevezett községnek iskolaszéki elnöke volt.

Orbán Ferencz.

Wettingen, 1871, febr. 22.

Berlinben és Németország minden nagyobb városában ünnepélyes kivilágítás, határtalan öröm, alkalmi szónoklatok özöne — Franciaországban ellenben mély levertség, gyászkereti lapok, bosszat és megtorlást visszatükröző pillanatok. Egyelőre ebben nyilvánul a béke megkötése által okozott hatás. A ma érkezett lapok telve vannak a békealkudozásokra vonatkozó utólagos hírekkel, és főleg angol lapok levelezői sok érdekes részletet beszélnek el a versailles-i konferenciákra vonatkozólag. Kitűnik ezen leírásokból, hogy Thiers az utolsó percig enyhíteni iparkodott a kemény porosz föltételeken. Azonban maga Vilmos császár s a koronaherceg is, kikhez Thiers még a tizenkettődik órában folyamodott, hajthatlanok maradtak, és Bismarck a vasárnapi értekezleten már oly ingerültséget árukt el, hogy Thiersnek nem volt más tennie, mint alájegyezni a békeföltételeket, ha el akarta kerülni Franciaországgal a háboru folytatását.

Londonban meglehetősen kellemetlen meglepetést idézett elő a porosz és orosz fejedelmek közlelbi szívélyes levélváltása. Ez az „entente cordiale“ kezd nem tetszeni az angoloknak, kik nem remélhetnek valami üdvöset a porosz-orosz barátságtól.

Németország apróbb-nagyobb fejedelmei most minden alkalmat fölhasználnak, hogy bókoljanak az új császárnak. A bajor király például következő sürgönyt intézett a békekötés alkalmából a császárhoz: „Bensómben meghatva a magasztos békehírtől, mélyen érzett köszönetemet nyilvánítom önnek e hírért, mely tölem és hű népemtől legmelegebben üdvözöltetik. Németország nehéz küzdelmek után nem is sejtett nagyságra emelkedett fel, s a jelenkor úgy, mint az utóvilág, joggal fogják felségedet úgy diésőíteni, mint ezen új aera diesteljes megalapítóját.“

Párisban nincs többé német katonaság. A német hadosztályok egyúttal megkezdték a visszavonulást Páris egész vidékéről. Bordeauxban mély gyász uralodik. A franczia kormány már elhatározta a mozgó nemzetőrség hazabocsátását. Az

elsassi városokból egyre érkeznek a tiltakozások Elsass átengedése ellen. Gambetta ismét egészséges.

A Belgiumba belebevezett franczia katonák azonnal haza fognak térni, mihelyt alájegyeztetnek a békeszerződések.

Nápoleon a német császár által a békekötésről tudósítást nyert s ezáltal hadi fogsága megszűnvén f. hó 5-én Angolországba indult.

A londoni conferentia gyorsan közeledik vége felé s eredményét következőkben foglalhatni össze: Europa zsebre dugja a Gortsakoff herceg által adott pofont, jövőre azonban kikér magának ilyen erőszakosságot. Oroszország a figyelmeztetést eltűri hallgatagon, azonban annál jobban örül a feketetengeren visszanyert szabadságnak.

Oroszország egyre terjeszkedik és hódít Aziában.

A „Nemere“ eredeti táviratai.

Feladatott Pesten 9-án este 7 óra 20 perc.
Érkezett 9-án 8 óra 35 perc.

Pénteken a németek kivonultak Versaillesből, hétfőn oda költözik a nemzetgyűlés. Hohen-Emsben Várhely összeomlása 900 lakóst eltemetett.

Legujabb.

Bécs, márcz. 5. Hohenwarth elnöksége alatt az összes osztrák helytartók ide gyűltek össze értekezés végett. A „N. fr. Presse“ mai száma lefoglaltatott, s ez a tözsdén árcsökkenést idézett elő: az államügyész oda nyilatkozott, hogy a lefoglalás az ő tudta nélkül történt.

Festetits miniszter betegen fekszik.

A „N. fr. Presse“ jelenti Brüsseltől. Faidherbe ide érkezett az internáltak szabadon bocsátatása iránti alkudozása végett. Az elbocsátatás a hivatalosan közölt tényleges békekötés után legott meg fog történni. Franciaország jövődi kormányformája a köztársaság leend, conservativ intézményekkel. Thiers elnöknek van kiszemelve.

A „N. fr. Pr.“ máj száma egy az ujonczjutalék megtagadására irányzott czikke miatt confiscáltatott.

A „N. fr. Pr.“-nek sürgönyzik Bordeauxból: A nemzetgyűlésben a bordeauxi kormány vád alá helyeztetése indítványoztatott. Párisban minden távirati közlekedés megakadt. Komoly aggodalmak merülnek fel, zavargásoktól tartanak.

Brüssel, márcz. 5. Battignole külvárosban a párisi köznép tegnap véres harczot vívott a nemzetőrséggel úgy, hogy Bordeauxból kellett a fővárosba katonákat szállítani.

Páris, márcz. 4. A lapok egyetértésre és munkára hívják fel a népet. A Szajna balpartján levő erődök legkésőbb három nap alatt fognak a franczia hatóságoknak visszaadni. A távirati közlekedés a departementokkal meg van szakítva. A poroszok elvonulása után a kávéházak megnyitak, az omnibus-közlekedés helyre állt. A császár és a koronaherceg holnapután elhagyják Versaillest.

Berlin, márcz. 5. Félhivatalos levelezésekből kitűnik, hogy Oroszország Poroszországgal egyetértve vetette fel a pontuskérdést, hogy Ausztria-Magyar- és Angolországot akadályozza meg a francziák javára netaláni interventiótól.

Bécsi börze márcz 10-án.		Brassói pénzárak m.10-án.	
Pénzemek.		Pénzemek.	
Arany	5. 84 1/2	Arany	5. 90
Napoleon'd'or	9. 89	Napoleon'd'or	9. 92
Ezüst	122. 15	Magyar 20 franc	9. 92
Magyar földtheerm.	80. —	Ezüst huszas	— 42
Erdélyi	75. 25	Tallér	2. 40
Banati	77. 25	Török lira	11. 32

Felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos: **Kenyeres Adolf.**

Schwarze A. és Bartha

Brassóban a piacon 16 szám alatt

esmert szoliditással készít legújabb divatu és igen tartos
mindennemű férfi öltönyöket.

Egyszersmint ajánlja a t. cz. közönségnek nagyválasztéku
kabát, nadrág és mellény szövetek a legjutányosabb
árokon.

Helyiségek hiányában a mult évi szöveteket kész fizetés
mellett, gyári árban számítja.

51.

1-0.

Előpataki ásványviz.

Több évi tapasztalat azt tanította, hogy a február és márczius havakban töltött víz eredeti jóságát és oldó erejét sokkalta tovább és jobban megtartja mint a más időszakokban töltött. Ugyan-azért úgy intézkedtem, hogy f év február és mártius havaiban a főlkülből tiszta új üvegekbe, javított dugaszolással annyi víz és úgy töltessek, hogy a víz minősége iránti minden igénynek elég legyen téve és minden megrendelés a leggyorsabban teljesíthetők.

Lehető hamisítások kikerülése céljából a raktárából kikerülő üvegek cink-kupakkal vannak ellátva, melyen köriratban kinyomott betűkkel e szavak: „Előpatak Dr. Otrobán,“ közepén pedig „1871“ olvashatók. Továbbá örömemre válik tudatnom, miszerint a tavalyi árakat, az idém tetemesen leszállíthatom és az által ezen jó hatásu viznek élvezhetését könnyebbíthetem. Ugyanis egy 50 nagy üveget tartalmazó ládának ára az idén csak 7 frt. 50 kr. egy 66 kisebb üveget tartalmazó 7 frt. és a közönség kényelmére újabban készült 25 nagy üveget tartalmazó ládának ára 4 frt. Az üvegenkénti eladást a brassói fogyasztó egyesület (Consumverein) eszközli.

Dr. Otrobán Nándor.

42 3-0

Távirat!!!

F. Wertheim és társainak

Bécsben.

Egy borzasztó égés, a melynek dühe nagy mennyiségű cukor, szesz és viasz által még fokoztatott, raktárat tökéletesen porrá tette, csak is az ön Napolyi raktárából vásárolt tűzmentes cassa, a mely az irtozatos tűzzel daczolt, maradott meg a mely számomra pénzben és értékpapirokban tetemes öszveget megmentett.

Napoly, 10. febr. 1871.

Michele Buonocore.

A fenn említett tűz és rablás ellen tökéletesen biztos Wertheim cassáknak egyedüli raktára vagyok

J. G. NICA-nál,

46 2-4

Brassóban a Nagyutczában 540 szám alatt.

(21) Dr. Miller 9-0 moha-növény nedve.

Több orvosi tekintélyek és magányok bizonyítványai által mint elismert hatásuszer a légső és tüdő hurutos taghártya bántalmaiban. Nehéz szinte mellrepszó köhögéseknél, több évekig tartott rekedtségénél, göresős köhögésnél és a gyermekeknek előforduló számárhurutnál, kitüntetésben részesült.

Ezen szer még kezdődő tüdővész ellen is a legkitünőbb sikerrel használtott.

Egy eredeti tégely ára használati utasítással együtt 50 kr. o. é.

Található: Brassóban gyógyszerész Jekelius Ferdinándnál, Duschoiu J. kereskedésében, Kugler Ede Ó-Brassói gyógyszerterében és J. Miller halpiaczi kereskedésében, Csikszeredán Leicht F., Déés Kremer J., Fogaras Megay J., Gyergyó-Szt.-Miklós Fröhlich E., N.-Szebenben Sill M., Hosszafaluban Jekelius A., Kézdi-Vásárhelytt Lukáts F., Kolozsvártt Dr. Hinz Gy. és Binder H., Nagyenyeden Horváth F., S.-S.-Györgyön Benkő és Csutak, Földvártt Folbert F. gyógyszerteráikban.

Nyomatott Römer és Kamernél.

Tekeasztalok

46 5-0

és jégpinczék.

Alólirt ajánlja gyarilag beállítottasztalos műhelyét és elvállal minden szakmájába vágó munkát, épületeknél, és készít mindennemű házibutorokat.

Különösen ajánlja a t. cz. közönségnek kitünő tekeasztalait és jégpinczéit, a melyek úgy tartosságuk mint czélnak megfeleléségük és csinos külsejük által mind eddig köztetszésben részesültek.

Tekeasztalok valamint jégpinczék mindig készen is találhatók.

Az árak a legjutányosabban számíttatnak. Árszámlák és árjegyzékek ingyen küldetnek meg.

Levelezés kölcsönösen díjmentes.

A tekeasztalokért és jégpinczékért 5 évi felelőséget vállal.

Beinhackl Márton,

építészeti és butorasztalos.

Brassóban a feketeuczában 396 szám alatt.

Alólirt tudatja a t. cz. közönséggel miszerint mai naptól kezdve helybeni raktárából 4 láb hosszúságú száraz fának ölet a házhoz szállítva 11 o. é. forintért adja.

54. 1-3.

Kászoni István.

ZIKELY HENRIK

Brassóban,

Szélesutca 577-ik szám.

Ajánlja legnagyobb belföldi minden rendszer szerént alkotott kézzel és lábbal hajtható család — és iparosoknak való
varró gép raktárát.

Rajzokkal ellátott árjegyzékeket bérmentesen küld. Kezelési oktatással ingyen szolgál. 50 1-4

Megrendeléseket mindennemű ipar és földmívelési gépekre elfogad és ilyenek te-
löl felvilágosítást ad.

Töpfner Károlynak

„az aranyhajóhoz“ czimzett anyag, fűszer, festék és magkereskedése a jelen magidényre is a legkitünőbb friss veteménygazdasági és virágmagokkal el van látva.

Egyes magnemekbeni nagyobb megrendelések ideje korán bejegyeztetendők, mivel azoknak foganasítása 8 sőt 14 napot is igénybe veszen.

10 forinton felyüli vásárlásoknál 5% elengedtetik.

Vidékrei megrendeléseknél az illető öszvegnek előrei megküldése kérietik.

52.

1-1.

53. Eladó 1-3.

1000 darab négy éves szép minőségű eperfa, valamint nagy mennyiségű almafa vadoncz Krizbán

Szemerjay Károly-nál.